

Allan â Ni! Gwerthusiad 3 Blynedd Penawdau'r Canlyniadau a Gwersi Allweddol

Nod rhaglen Allan â Ni! (Tach 2012 – Maw 2016) oedd galluogi'r rheiny sy'n wynebu amddifadedd neu anfantais i gymryd rhan mewn gweithgareddau awyr agored (heb gynnwys chwaraeon) oedd yn cynyddu lefelau gweithgaredd corfforol ac yn darparu buddiannau iechyd a lles. Nod arall y rhaglen oedd dylanwadu ar y modd y byddai darparwyr cymunedol, iechyd a gofal cymdeithasol yn defnyddio gweithgareddau awyr-agored wrth gyflwyno'u gwasanaethau

Penodwyd Trilein Cyf a Shephard & Moyes Cyf i gynnal gwerthusiad rhaglen (dechreuwyd 2013).

Gallwn adrodd fod y Rhaglen wedi llwyddo i gyflawni'i nodau gwreiddiol a darparu gwersi pwysig ar gyfer mentrau'r dyfodol.

Mae model cyflwyno Allan â Ni! yn effeithiol ac mae modd ei ddyblygu

Datblygwyd y model cyflwyno yn y tabl a welir ar y dudalen nesaf dros y tair blynedd ddiwethaf. Dengys y tabl sut y bu'r model yn effeithiol wrth alluogi pobl i fabwysiadu bywydau mwy iach a gweithgar, ynghyd â'u cefnogi drwy gamau cydnabyddedig newid ymddygiad. Mae'r tabl yn manylu ar brif allbynnau cyfranogwyr a'r deilliannau a gyflawnwyd.

Er mwyn cyflawni newid, rhaid i Gydlynwyr Rhanbarthol fod yn fedrus wrth gyflwyno ar draws y sectorau cymunedol, iechyd ac awyr agored

Mae'r tîm cyflwyno, sy'n fedrus mewn datblygu cymunedol ac yn wybodus am fuddiannau iechyd a lles gweithgareddau awyr agored (o'u cymharu â gweithgareddau dan do) yn allweddol i lwyddiant y rhaglen. Nhw wnaeth adnabod a hwyluso cydweithio rhwng grwpiau cymunedol, sefydliadau cefnogi a darparwyr gweithgareddau er mwyn dylanwadu ar ddarpariaeth gwasanaethau cyfredol er mwyn iddynt weithio mewn ffordd wahanol, yn hytrach na chreu gwasanaethau newydd.

"Roeddwn i'n teimlo'n isel iawn fy ysbryd bore heddiw. Rydw i'n teimlo'n well erbyn hyn. Efallai yr af i ddawnsio o amgylch coeden haha!"

Mae'n cymryd mwy o amser ac adnoddau er mwyn galluogi pobl i oresgyn rhwystrau lluosol, ond gall yr effaith fod yn sylweddol

Mae canlyniadau a deilliannau'r rhaglen yn adlewyrchu'i llwyddiannau wrth ddenu grwpiau a defnyddwyr gwasanaethau bregus iawn, y mae gan lawer ohonynt fywydau anhrefnus a rhwystrau lluosog rhag cyfranogi. Er bod hyn wedi arwain yn aml at amser sylweddol cyn i'r sesiwn weithgaredd gyntaf ddigwydd, ynghyd â graddfa uwch o bobl yn gollwng allan a lefelau cyfranogi anodd eu rhagweld ac amrywiol, roedd yr effaith gadarnhaol ar y rheini a lynodd wrth y rhaglen yn sylweddol.

Rhaid i raglenni fod yn ddigon hir i alluogi i gyfranogwyr â diffyg ymarfer corff yn eu bywydau i adeiladu fesul cam at weithgaredd cyson, sef yr adeg y byddant yn cael y budd mwyaf ohono

Erbyn blwyddyn 3, roedd y rhaglen wedi codi momentwm sylweddol. Cyflwynwyd 66% o bob sesiwn, ac roedd un o bob tri cyfranogwr yn cymryd rhan rhwng Ebrill a Rhagfyr 2015.

Dim ond cynnydd cynnar y 1,100 buddiolwr newydd allai gael ei adlewyrchu yn y monitro effaith tan Ragfyr 2015. Serch hynny, dangosodd y dystiolaeth gynnydd mewn hyder a hunan-barch, sy'n hanfodol i'w galluogi i symud tuag at newid ymddygiad yn 2016. Mae'r dystiolaeth hon, ar y cyd ag adroddiadau astudiaethau achos a sylwadau'r swyddog yn awgrymu fod y niferoedd buddiolwyr sy'n dod yn weithgar yn gyson yn mynd i ddal i gynyddu.

Cefnogir hyn gan y graff isod sy'n dangos tuedd gynyddol am i fyny o ran nifer y buddiolwyr sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau rheolaidd. Mae cyflwyniad y rhaglen wedi canolbwyntio ar feithrin gallu, gan alluogi unigolion, grwpiau a sefydliadau i ddal ati i gynnal gweithgareddau awyr agored annibynnol.

"Mae llawer o'r bobl sy'n defnyddio ein gwasanaethau'n unig iawn ac yn byw bywydau llonydd – byddai'r rhan fwyaf ohonyn nhw gartref yn segur pe na bai'r prosiect yn bodoli."

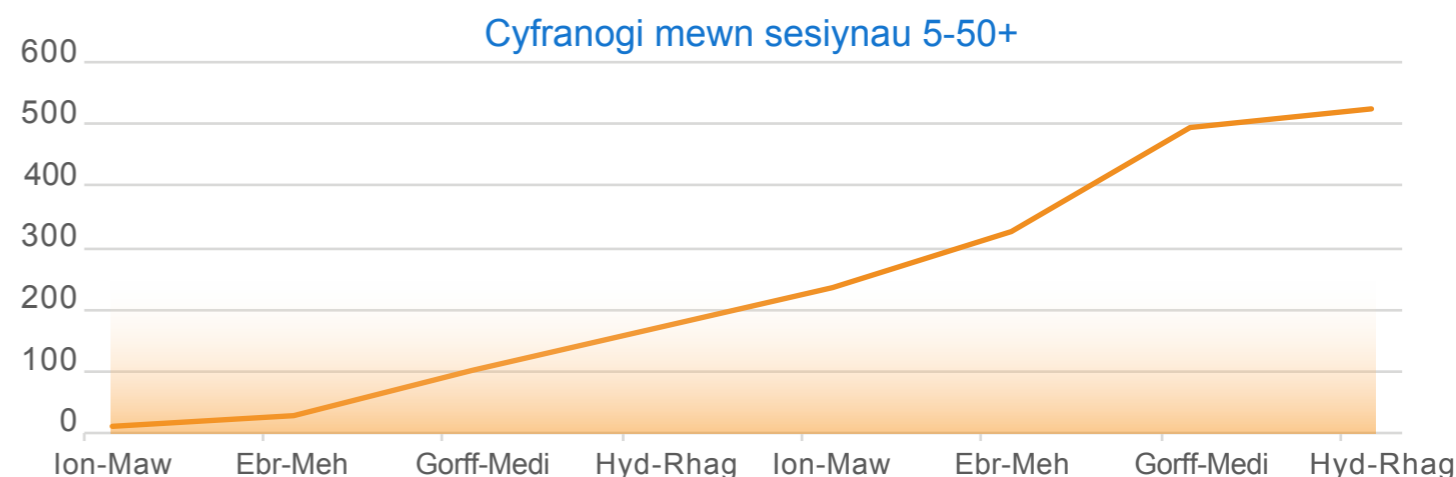
Gellir estyn at y rhai y mae ganddynt fwyaf i'w ennill o weithgareddau awyr agored drwy gyfrwng y sectorau cymunedol, iechyd a gofal cymdeithasol

Mae'r rhaglen wedi gweithio gyda sefydliadau sydd eisoes yn gweithio gyda'r gynulleidfa darged. Ymhlith y rhain yr oedd darparwyr gwasanaethau ar gyfer pobl ag anableddau meddyliol a chorfforol, y rheiny oedd yn taclo bod yn gaeth i sylweddau, pobl ddigartref, pobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant (neu rai sydd mewn perygl), grwpiau lleiafrifol du ac ethnig, gwasanaethau dysgu a chynnal y teulu a rhaglen taclo tlodi Llywodraeth Cymru, Cymunedau'n Gyntaf.

Gellir gwreiddio gweithgaredd awyr agored mewn darpariaeth gwasanaeth os gellir dangos y budd i ddefnyddwyr y gwasanaeth

Nododd 68% o ddarparwyr gwasanaethau eu bod wedi newid eu dull o weithio. Maent wedi ymroi mwy o amser swyddogion i weithgareddau awyr agored, wedi darparu / talu am hyfforddiant gweithgareddau awyr agored i weithwyr cynnal ac wedi darparu trafndiaeth a chyllideb i alluogi defnyddwyr gwasanaethau i gymryd rhan mewn gweithgareddau awyr agored, fel rhan o wella darpariaeth y gwasanaeth.

"Rwy'n teimlo bod bywyd yn werth ei fyw unwaith eto."

Gellir addasu darpariaeth gweithgareddau awyr agored er mwyn rhoi mwy o fudd

Nododd 75% o ddarparwyr gweithgareddau awyr agored eu bod bellach yn cynllunio'u gwasanaethau i gwrdd ag anghenion defnyddwyr gwasanaethau a grwpiau cymunedol, gan ddarparu'r buddion y maen nhw'n gofyn amdanynt. Mae 71% bellach yn gweithio gydag ystod fwy amrywiol o gyfranogwyr.

Mae dull Allan â Ni! yn cynnig gwerth am arian

Dengys dadansoddiad o faint o arian sydd ei angen i gynyddu lles rhywun fod Allan â Ni! wedi creu rhwng £5 a £17 o werth cymdeithasol, o ran codi hyder, hunan-barch a lefelau gweithgaredd corfforol am bob £1 a wariwyd.

"Yn y gwasanaethau cymdeithasol ceid rhai timau a oedd yn gwneud gweithgareddau awyr agored, ond doedd hyn ddim yn arfer gyffredin. Ond erbyn hyn mae gan bob un ohonyn nhw gyfle i gymryd rhan mewn geogelcio, oherwydd mae gennym yr offer a'r sgiliau. Gynt, fydden ni ddim wedi ystyried gweithgareddau awyr agored bob amser, ond mae wedi agor ein llygaid i gyfleoedd newydd"

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Allan â Ni! 2012-2015 Allyriant a Deilliannau</p>	<p>Buddiolwyr (Cyfartaledd Cymreig mewn cromfachau):</p> <ul style="list-style-type: none"> 88% yn byw mewn ardal Cymunedau'n Gyntaf ddfreintiedig 25% yn ddi-waith (6%) 10% o grŵp o bobl ddu neu leiafrif ethnig (4%) 21% yn sâl neu'n anabl (6%) 29% yn nodi eu bod yn anweithgar yn gorfforol (13%) <p>Mae 260 sefydliad yn rhan o'r cynllun</p> <p>Bu 3,370 o bobl yn rhan o 1 sesiwn weithgaredd awyr agored o leiaf:</p> <ul style="list-style-type: none"> roedd 2,585 buddiolwr wedi'u denu mewn 100 o grwpiau ac roedd 775 mynychwr mewn 7 digwyddiad denu unwaith-yn-unig, gyda 90% yn nodi diddordeb mewn darganfod ffyrdd newydd o fod yn fwy gweithgar yn gorfforol, o ganlyniad i'r digwyddiad <p>Cyfartaledd y nifer o sesiynau a fynychwyd ar gyfer pob cyfranogwr yw 3.5. Ar gyfer grwpiau statws economaidd gwahanol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Di-waith - 5.5 sesiwn Sâl neu anabl – 6.9 sesiwn Wedi ymddeol – 10.3 sesiwn 	<p>51% o fuddiolwyr o 82 grŵp wedi cymryd rhan mewn o leiaf 2 sesiwn flasu</p> <p>Graddfa fodlonrwydd 95%</p> <p>80% o randdeiliaid yn nodi fod y rhaglen wedi lleihau'r rhwystrau mwyaf arwyddocaol i gyfranogi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Diffyg hyder Diffyg sbardun Gwybodaeth gyfyng / dim gwybodaeth am yr hyn i'w wneud na ble i fynd Profiad cyfyng Diffyg sgiliau <p>Mae 93% o randdeiliaid eisiau i'r rhaglen barhau</p>	<p>902 o fuddiolwyr wedi cymryd rhan mewn 3 sesiwn neu ragor a 525 wedi bod yn rhan o 5 o leiaf:</p> <p>Er mai dim ond cynnydd cynnar y 1,100 buddiolwr newydd y gellid ei adlewyrchu drwy gyfrwng y monitro effaith hyd at Ragfyr 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> Llwyddodd 84% o fuddiolwyr gyflawni o leiaf un o ddeilliannau'r rhaglen Roedd buddiolwyr yn nodi fod ganddynt hyder uwch wrth gymryd rhan mewn sesiynau wedi cynyddu o 45% i 91% Roedd buddiolwyr yn nodi fod ganddynt hunan-barch uchel wedi cynyddu o 43% i 79% Adroddodd 83% o randdeiliaid am well lles meddyliol ymhlith aelodau'u grwpiau Roedd buddiolwyr oedd yn adrodd fod y rhaglen wedi dylanwadu arnynt i fod yn fwy gweithgar yn gorfforol wedi cynyddu o 43% i 80% <p>Bu buddiolwyr yn rhan o dros 1,000 sesiwn gweithgaredd awyr agored</p>	<p>Bu 196 buddiolwr yn rhan o rhwng 10 a 60 sesiwn gweithgaredd awyr agored</p> <p>Mae bron i hanner y grwpiau bellach yn llwyr hunan-drefniadol / angen cymorth bychan iawn a theiran arall bellach yn meddu ar arweinwyr annibynnol</p> <p>Amcangyfrifir fod 500-700 buddiolwr yn cymryd rhan mewn sesiynau gweithgaredd awyr agored rheolaidd y tu allan i sesiynau a drefnir</p> <p>Mae 94% o randdeiliaid yn cofnodi fod aelodau'r grwpiau'n fwy gweithgar yn gorfforol a bod y gyfran o bobl sy'n byw bywyd gweithgar yn gorfforol wedi cynyddu o 48% i 78%</p>	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Allan â Ni! Model Darparu</p>	<p>Cam 1 - Cwmpasu</p> <p>Darganfod darpar gyfranogwyr sy'n ffitio poblogaeth darged Llywodraeth Cymru ar gyfer cynyddu gweithgaredd corfforol.</p> <p>Darganfod sefydliadau partner sy'n gallu cefnogi'r cyfranogwyr i gynnal bywyd mwy gweithgar yn gorfforol.</p>	<p>Cam 2 - Dangos</p> <p>Denu cyfranogwyr i fod yn rhan o 1-2 sesiwn flasu wedi'u teilwra'n arbennig o weithgareddau awyr agored. Darparu profiadau cofiadwy, cydnabod rhwystrau a dangos y budd personol. Monitro effaith er mwyn dangos y buddi gyfranogwyr a darparwyr gwasanaethau.</p>	<p>Cam 3 - Dylanwadu</p> <p>Cynyddu symbyliad, hyder a gwybodaeth, gan annog a galluogi cyfranogwyr i gymryd rhan mewn sesiynau gweithgaredd corfforol awyr agored mwy rheolaidd. Parhau i gydnabod a cheisio goresgyn rhwystrau, ehangu profiadau ac annog drwy gyfrwng gwobrau a chymhellion.</p>	<p>Cam 4 - Galluogi</p> <p>Annog a chefnogi bywydau annibynnol, gweithgar yn gorfforol drwy gyfrwng gwybodaeth, adnoddau, cysylltiadau, rhwydweithiau, offer hanfodol a hyfforddiant gan gynnwys y Rhaglen Addysgu Sgiliau Gweithgaredd Corfforol Allan â Ni!</p>	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Model newid ymddygiad</p>	<p>Rhag-ystyried</p> <p>Nid yw'r cyfranogwr yn gwybod eto fod angen iddynt newid</p>	<p>Ystyried</p> <p>Mae'r cyfranogwr yn gwybod fod angen iddo newid, ond nid yw'n gwybod sut</p>	<p>Paratoi</p> <p>Mae'r cyfranogwr yn cymryd camau tuag at newid</p>	<p>Gweithredu</p> <p>Mae'r cyfranogwr yn gwneud newidiadau</p>	<p>Cynnal</p> <p>Mae'r cyfranogwr yn dal ati gyda'r newidiadau</p>